

Právo svobody projevu ve Spojených státech

Christina E. Wells*

ÚVODEM

Ve Spojených státech je jako v mnoha jiných zemích ústavně chráněna svoboda slova. První dodatek k Ústavě USA stanoví, že „Kongres nesmí přijmout zákon omezující svobodu slova nebo tisku“. Bohužel význam tohoto obratu není v textu Prvního dodatku nikterak dále nerozvíjen. V důsledku toho je tento dodatek v podstatě spíše neurčitou formulací principu než podrobným seznamem pravidel a za výklad významu obratu „svoboda slova“ proto nese odpovědnost Nejvyšší soud Spojených států.

Zpočátku mohl Nejvyšší soud vykládat text Prvního dodatku jako stanovení absolutního principu zamezujícího veškerou regulaci slova. Nepochybně text Prvního dodatku předpokládal úplný zákaz státní regulace.¹ A skutečně, někteří soudci argumentovali

ve prospěch takového výkladu.² Avšak většina soudců Nejvyššího soudu nikdy takovou pozici nezaujala. Na místo toho se Nejvyšší soud zaměstoával „subtilním a občas nespolehlivým uvažováním, při kterém se pokoušel určovat, kdy právo na svobodný projev převáží zájem státu a kdy ne“.³

Během minulého století Nejvyšší soud vyvinul několik principů, které slouží jako úhelné kameny jeho nynějšího rozhodování ve věcech Prvního dodatku. Lze je vyjádřit takto:

- 1) úroveň ochrany projevu na základě Prvního dodatku je určena tím, zda Nejvyšší soud považuje projev za projev „vysoké“ nebo „nízké hodnoty“;
- 2) faktorem, který ovlivňuje, zda Nejvyšší soud shledá úpravu ústavní, je to, zda regulace smě-

* Christina E. Wells, Enoch N. Crowder Professor of Law, University of Missouri School of Law, Columbia, Missouri, USA. V letním semestru 2001 hostující profesorka na Právnické fakultě MU v Brně

¹ Ačkoli text Prvního dodatku pouze Kongresu zakazuje omezování svobodný projev, Nejvyšší soud vykládá tento dodatek tak, že se rovněž vztahuje na jednotlivé státy USA a obce. Viz *Gitlow v. New York*, 268 U.S. 652 (1925).

² Soudce Nejvyššího soudu HUGO BLACK (ve funkci od 1937 do 1971 – pozn. překl.) je nejznámějším zastáncem tohoto absolutizujícího názoru, podle kterého svoboda projevu nepodléhá omezením. Viz HUGO BLACK: *The Bill of Rights*. 35 NYU L. REV. 865 (1960).

³ CH. E. WELLS: *Introduction. The Difficult First Amendment*. 66 MO. I. REV. 1, 1 (2001).

ruje k obsahu projevu a je „založena na jeho obsahu“ (content-based) nebo je „obsahově neutrální“,

- 3) možnost veřejné moci regulovat projevy, ke kterým dochází na veřejném majetku – např. ve veřejných parcích, na ulicích nebo v knihovnách – se může lišit v závislosti na typu majetku, o který se jedná.

Tyto tři výchozí principy jsou podrobněji probírány v dalším textu.

PROJEV NÍZKÉ HODNOTY (LOW-VALUE SPEECH)

Podle Nejvyššího soudu „První dodatek zahrnuje přinejmenším svobodu diskutovat veřejně o všech věcech veřejného zájmu“⁴. Z hlediska Nejvyššího soudu je veřejná rozprava u jádra určení toho, k čemu je ochrana Prvního dodatku určena.⁵ Jiným způsobem by bylo možno toto ustanovení vyložit tak, že projev o otázkách veřejného zájmu je chápán jako projev „vysoké hodnoty“. Jak je důkladněji rozebráno dále, Nejvyšší soud vykládá První dodatek tak, aby byla poskytnuta důkladná podpora právě takovému typu projevu.

Z toho, že pouze nějaké projevy spadají do kategorie „vysoké hodnoty“, však lze dovodit, že zbytek spadá do kategorie „nízké hodnoty“. Nejvyšší soud vskutku objasnil, že určité kategorie projevu nejsou „podstatnou součástí prezentace ideí a mají proto nepatrnou společenskou hodnotu z hlediska hledání pravdy (as a step to the truth), takže jakýkoli prospěch, který může být odvozen z takového projevu, je jasně převážen společenským zájmem na pořádku a morálce“.⁶ Při určování, zda jde o projev nízké hodno-

ty, Nejvyšší soud nezaujímá přístup *ad hoc*. Místo toho vytvořil určité kategorie projevu, které považuje za nízkohodnotné. Doposud Nejvyšší soud mezi takové kategorie zahrnuje projev, který podněcuje k protiprávnímu jednání,⁷ agresivní projev (fighting words),⁸ oplzlost,⁹ dětská pornografie,¹⁰ urážka¹¹ a v určitém rozsahu projev, který sleduje obchodní cíle (commercial speech)¹². Je-li projev pokládán za nízkohodnotný, Nejvyšší soud obecně podpoří přezkoumávanou úpravu, i když by v případě projevu vysoké hodnoty takovou úpravu zakázal.

Prohlášení určitého projevu ze strany Nejvyššího soudu za projev nízké hodnoty, a tedy za předmět větší regulace, je kontroverzní. Mnozí odborníci kritizují vytvoření takových kategorií projevu a namítají, že „samotné pojetí projevu nízké hodnoty je překážkou v bezvýhradné oddanosti Prvnímu dodatku“.¹³ Jinou otázkou je, zda jsou definice projevu nízké hodnoty, jak je podal Nejvyšší soud, dostatečně výstižné a přesné nebo zda umožňují zákaz příliš mnoha druhů projevu.¹⁴ Navzdory takovým námitkám Nejvyšší soud nadále považuje výše uvedené kategorie projevu za méně hodnotné než je tomu v případě projevu, který se týká veřejné rozpravy. Dosud ovšem Nejvyšší soud nevytvořil další kategorie méně hodnotného projevu, když snad uznal, že jejich podstatné použití by mohlo narušit hlavní účel Prvního dodatku, kterým je podpora a ochrana projevu.

OMEZENÍ PROJEVU VYSOKÉ HODNOTY Z HLEDISKA JEHO OBSAHOVÉHO ZAMĚŘENÍ

Na rozdíl od kategorií projevu nízké hodnoty, jak byly vypočítány výše, Nejvyšší soud nikdy nedefinoval výslovně kategorie projevu „vysoké hodnoty“. Spíše prostě konstatoval, že projev, který přispívá k veřejné rozpravě je oním projevem vysoké hodnoty. V důsled-

⁴ Consolidated Edison Co. v. Public Service Commission, 447 U.S. 530, 534 (1980).

⁵ Viz Hustler Magazine, Inc. v. Falwell, 485 U.S. 46, 50 (1988); Bethel School District No. 403 v. Fraser, 478 U.S. 675, 682 (1986).

⁶ Chaplinski v. New Hampshire, 315 U.S. 568, 572 (1948).

⁷ Viz Brandenburg v. Ohio, 395 U.S. 444, 447-448 (1969), kde Nejvyšší soud umožnil potrestání projevu obhajujícího nezákonné jednání, který je „přímo podněcující nebo vyvolávající bezprostředně hrozící protiprávní jednání nebo je způsobilý je podnítit nebo vyvolat“.

⁸ Chaplinski v. New Hampshire, 315 U.S. 568, 572 (1948), kde Nejvyšší soud prohlásil, že nejsou chráněna slova, která „svým celkovým vyjádřením způsobují škodu nebo směřují k podněcení bezprostředního narušení veřejného pořádku“.

⁹ Viz rozhodnutí Miller v. California, 413 U.S. 15, 24 (1973), ve kterém Nejvyšší soud definoval nechráněnou oplzlost jako projev, který působí na chlípny zájem, zobrazuje sexuální chování zjevně nepřístojným způsobem a postrádající závažnou vyvažující sociální hodnotu.

¹⁰ New York v. Ferber, 458 U.S. 747 (1982).

¹¹ Nejvyšší soud také rozšířil ochranu Prvního dodatku na urážky na cti (tj. nepravdivá tvrzení o faktech) týkající se veřejných činitelů a veřejných osob. Viz rozhodnutí New York Times v. Sullivan 376 U.S. 254 (1964). Nejvyšší soud ovšem také prohlásil, že „v nepravdivém tvrzení o faktech nespočívá žádná ústavní hodnota“, zvláště když předmětem takového tvrzení jsou soukromé osoby. Viz Gertz v. Robert Welch, Inc. 418 U.S. 323, 340 (1974).

¹² Původně nebyl projev sledující obchodní cíle Prvním dodatkem chráněn. Viz rozhodnutí Valentine v. Chrestenson, 316 U.S. 52, 54 (1942). Nyní mu však Nejvyšší soud poskytuje určitou ochranu, ačkoli je stále předmětem přísnější regulace než projev vysoké hodnoty. Viz rozhodnutí Virginia Board of Pharmacy v. Virginia Citizens Consumer Council, 425 U.S. 748 (1976).

¹³ Viz SHIFRIN, S.: The First Amendment, Democracy, and Romance. 1990, s. 44 a dále EMERSON, T.I.: The System of Freedom of Expression. 1970, s. 326.

¹⁴ CHMERINSKY, E.: Constitutional Law. 1997, s. 800-801.

ku toho považuje za takový projev každý, který neshledá nízkohodnotným. Projev vysoké hodnoty podléhá značně vyšší ochraně podle Prvního dodatku než je tomu v případě projevu nízkohodnotného. Stejně tak veřejná moc není zcela omezena v regulování svobody projevu. Spíše její možnost regulovat projev závisí na tom, zda regulace obsahu projevu „směřuje k jeho obsahu“ nebo je „obsahově neutrální“.

První typ regulací projevu „omezuje komunikaci s ohledem na obsah sdělované zprávy“.¹⁵ Zákony regulující obsah projevu mají dvě prvotní formy, podle toho, zda mohou:

- a) omezovat zvláštní názorové hledisko jak to např. činí zákony zakazující projevy stavící se proti potratům,
- b) omezit diskusi o určitých otázkách. Třeba zákon, který zakazuje jakoukoli diskusi o potrazech na veřejných místech, je právě takovým.

Podle judikatury Nejvyššího soudu jsou „omezení projevu zaměřená na jeho obsah presumptivně neplatná“.¹⁶ Taková omezení jsou přípustná jen tehdy, když jsou nevyhnutelná z důvodu závažného státního zájmu.¹⁷ Nejvyšší soud téměř nikdy nepotvrdí zákony tohoto typu. I když se za omezením může často skrývat závažný státní zájem, Nejvyšší soud obvykle konstatuje, že úprava nebyla nezbytná a že měl být místo ní použit méně omezující zákon. Jestliže tedy dospěje Nejvyšší soud k závěru, že se jedná o zákon založený na obsahu, pouze výjimečně jej potvrdí.¹⁸ Nejvyšší soud tak učinil pouze v jednom případě omezení projevu vysoké hodnoty.¹⁹

Obsahově-neutrální úprava svobody projevu na druhé straně ovlivňuje projev, ale nereguluje jej z důvodu toho, co se jím sděluje. Příkladem takového zákona je např. zákon zakazující používat rozhlasové vozy v obytných čtvrtích. Ačkoli omezuje projev svého dru-

hu, nečiní tak z hlediska jeho obsahu. Nejvyšší soud takovou obsahově-neutrální úpravu projevu potvrdí, pokud je přesně uzpůsobena tomu, aby sloužila významnému veřejnému zájmu a nechala otevřené náhradní kanály pro sdělování informací.²⁰ Takováto pro-
 věrka ústavnosti je daleko mírnější než velmi nepřátelský přístup Nejvyššího soudu k regulacím, které jsou zaměřeny na obsah projevu. Proto obsahově-neutrální regulace Nejvyšší soud pravidelně potvrzuje.²¹ Pokud má veřejná moc závažný důvod pro regulaci projevu, Nejvyšší soud ji shledá v souladu s ústavou. Takovým důvodem je např. ochrana soukromí lidí v jejich domech za podmínky, že regulace umožňuje řečníkovi komunikovat jiným způsobem jako např. rozdáváním letáků. Za neústavní je nejčastěji obsahově-neutrální zákon prohlášen tehdy, zasahuje-li do zvláště samozřejmého a důležitého způsobu projevu jako je rozdávání letáků nebo vyvěšení štítu nebo nápisu na vlastním majetku.²²

Proč Nejvyšší soud nakládá s obsahově zaměřenými a obsahově neutrálními regulacemi projevu takovým způsobem? Nejčastěji jsou uváděny dvě příčiny jeho postupu. Za prvé, obsahově-zaměřené regulace zkreslují veřejnou rozpravu více než ty obsahově-neutrální. Jestliže se obsahově-zaměřené regulace soustřeďují na zvláštní hlediska nebo otázky, zvyšuje se obava, že veřejná moc může účinně vytlačit jisté myšlenky nebo názorová hlediska z trhu.²³ Na rozdíl od toho, obsahově-neutrální předpisy méně často zasahují do veřejné debaty, poněvadž již z pojmu samého plyne, že se nezaměřují na určitý typ sdělení. Za druhé, obsahově-zaměřené předpisy často vyjadřují nezákonné motivy veřejné moci k omezení projevu. Z historického pohledu tak veřejná moc přijímala obsahově-orientované zákony, neboť se stavěla nepřátelsky ke sdělení mluvčího nebo se obávala, že projev bude občany motivovat k jednání v nežádoucím směru.²⁴ Nejvyšší soud stál dlouho na stanovisku, že takové důvody

¹⁵ STONE, G.R.: Content-neutral Restrictions. 54 U. CHI. L. REV., 46, 47 (1976).

¹⁶ R.A.V. v. City of St. Paul, 505 U.S. 377, 382 (1982).

¹⁷ R.A.V. v. City of St. Paul, 505 U.S. 382 (1982); viz též rozhodnutí Turner Broadcasting Systems, Inc. v. FCC, 512 U.S. 622, 641-642 (1994).

¹⁸ Viz WELLS, CH.E.: Bringing Structure to the Law of Injunction Against Expression. 51 CASE WEST. RESERVE L. REV. 1, 36 (2000); SULLIVAN, K. M.: Post-Liberal Judging. The Roles of Categorization and Balancing, 63 U. COLO. L. REV. 293, 296 (1992).

¹⁹ Viz rozhodnutí Burson v. Freeman, 504 U.S. 191 (1992).

²⁰ Clark v. Community for Creative Non-Violence, 468 U.S. 288, 293 (1984).

²¹ Viz rozhodnutí v předchozí poznámce, s. 293, ve kterém Nejvyšší soud potvrdil úpravu Služby Národního parku, která protestujícím zakazovala zůstat v národním parku přes noc; dále viz rozhodnutí Frisby v. Shulz, 487 U.S. 474 (1988), které potvrdilo nařízení zakazující demonstrování blízko obytných domů; rozhodnutí Ward v. Rock Against Racism, 491 U.S. 781 (1989), které potvrdilo místní vyhlášku požadující, aby účinkující na koncertu používaly městské zesilovací zařízení Kovacs v. Cooper 336 U.S. 77, 81 (1949) potvrzující zákaz použití rozhlasových vozů.

²² Viz rozhodnutí Schneider v. State, 308 U.S. 148 (1939), které zrušilo nařízení zakazující „osobě oprávněně na veřejné ulici rozdávát literaturu každému, kdo byl ochoten ji přijmout“; rozhodnutí City of Ladue v. Gilco, 512 U.S. 43 (1994) zrušující zákon, který zakazoval domovním vlastníkům vystavovat štíty na jejich vlastním majetku.

²³ Rozhodnutí Simon & Schuster, Inc. v. Members of the New York State Crime Victims Board, 502 U.S. 105, 106 (1991). Viz též Stone, G.R.: Content Regulation and the First Amendment, 25 WM. & MARY. L. REV. 189 (1983).

²⁴ Viz Wells, Ch.E.: Reinvigorating Autonomy: Freedom and Responsibility in the Supreme Court's First Amendment Jurisprudence, 32 HARV. C.R.-C.L.REV. 159, 174-175 (1997).

jsou nedostačující k úpravě svobody projevu²⁵ a jejich těsné propojení s obsahově-zaměřenými předpisy vedlo Nejvyšší soud k tomu, že je k nim oprávněně podezíravý. Obsahově-neutrální omezení prostě takové nenáležitě motivace nevykazují, neboť asi nejsou zaměřeny na sdělení určitého druhu. Proto je Nejvyšší soud ochoten přezkoumávat takové obsahově-neutrální předpisy z hlediska daleko mírnějších standardů.

Mnozí odborníci kritizují to, jak Nejvyšší soud rozlišuje mezi zákony zaměřenými na obsah projevu a zákony obsahově-neutrálními. Někteří namítají, že jeho silný odpor k obsahově-zaměřeným předpisům je neodůvodněný. Podle nich by měl připouštět takové zákony, jsou-li určeny k posílení veřejné debaty spíše než k jejímu omezení.²⁶ Z jejich hlediska zákon požadující, aby vysílací stanice přinášely materiály určitého obsahu může být ústavní, pokud je zaměřen na to, aby bylo sděleno stanovisko, které by se jinak v typické programové skladbě takové stanice neobjevilo.

Jiní zase namítají, že rozlišování na obsahově-zaměřené a obsahově-neutrální předpisy postrádá souvislost a nemůže být v mnoha případech spolehlivě použito. Názorným příkladem tohoto problému je Zákon o ochraně příjemců kabelové televize a soutěži z roku 1992 (tzv. Kabelový zákon). Tento federální zákon požaduje, aby provozovatelé věnovali určité kanály místním vysílacím stanicím.²⁷ Neupravuje přímo obsah, neboť namísto toho pouze požaduje, aby byl určitý kategorií mluvčích povolen přístup do kabelového systému. Bylo by ovšem možno namítnout, že Kabelový zákon vlastně požadavkem zahrnutí vysílačů s místním programem požaduje zveřejnění projevu určitého obsahu. Současně tento zákon nepotlačil specifické sdělení, nýbrž se pokusil posílit právo na projev tím, že zabránil, aby provozovatelé vytlačili místní vysílací stanice.²⁸ To naznačuje daleko více směr neutrálního odůvodnění než je typické pro předpisy zaměřené na obsah. V důsledku toho je obtížné určit, zda je Kabelový zákon zaměřen na obsah nebo je obsahově-neutrální. Neudivuje proto, že Nejvyšší soud byl dra-

matically rozdělen v názoru na tuto otázku.²⁹ Důsledkem toho je, že mnozí odborníci tvrdí, že Nejvyšší soud by měl používat nějaký jiný nástroj k určení, zda zákony upravující projev jsou ústavní či ne.³⁰

PROJEV NA VEŘEJNÉM MAJETKU – DOKTRÍNA VEŘEJNÉHO FÓRA

Na účinek projevu má zásadní dopad schopnost jednotlivých mluvčích rozšiřovat své sdělení. Z čistě fyzické perspektivy to však pro ně může být složité. Jak poznamenal prof. Erwin Chemerinsky „většina lidí nemá přístup do masových sdělovacích prostředků jako jsou televize, rozhlas, noviny, aby vyjádřila své poselství. Potřebuje mít místo k rozšiřování letáků nebo koutek, kde by umístila piedestal pro řečníka (so-pbox). Navíc některé druhy projevu vyžadují větší prostor, než může pravděpodobně vlastnit soukromá osoba.“³¹ Proto vzniká otázka, zda se na veřejné moci vyžaduje, aby zpřístupnila svůj majetek za účelem usnadnění svobodného projevu.

Zpočátku stál Nejvyšší soud na stanovisku, že jednotlivci nemají právo využívat k projevu veřejný majetek. V rozhodnutí *Davis v. Commonwealth of Massachusetts* [167 U.S. 43 (1897)], Nejvyšší soud podpořil nařízení, které zakazovalo veřejné projevy bez povolení, neboť „legislativa zakazující absolutně nebo podmíněně veřejný projev na silnici nebo ve veřejném parku nezasahuje do práv členů veřejnosti více než vlastník soukromého domu který totéž zakazuje ve svém domě.“³² Moderní Nejvyšší soud však uznává, že jednotlivci mají právo používat určité typy státního majetku za účelem projevu.³³

Ačkoli Nejvyšší soud požaduje, aby veřejná moc pro účely vyjádření názoru zpřístupnila veřejný majetek, současně uznává, že určitý majetek je k tomu vhodnější než jiný. Na tomto základě pak vyvinul pružný přístup pro posouzení, kdy je lidem povoleno užívat veřejného majetku k projevu. Pro upřesnění klasifikuje tento majetek do tří kategorií:

²⁵ Viz rozhodnutí *Texas v. Johnson*, 491 U.S. 397, 414 (1989), ve které prohlásil: „je-li nějaký princip, na kterém spočívá První dodatek, je to princip, že veřejná moc nemůže zakázat vyjádřit nějakou myšlenku z pouhého důvodu, že společnost ji shledává nepřístojnou nebo nepřijemnou.“ Dále rozhodnutí *City Council v. Taxpayers for Vincent*, 466 U.S. 789, 804 (1984), kde byly protiprávními shledány pokusy „potlačit určité myšlenky, které veřejná moc považuje za odporné“.

²⁶ Viz OWEN W. FISS: *Why the State?*, 100 HARV.L. REV. 781 (1987).

²⁷ Viz rozhodnutí *Turner Broadcasting Systems, Inc. v. FCC*, 512 U.S. 622, 630-632 (1994), ve kterém je popsáno ustanovení „must-carry“ v onom zákoně.

²⁸ *Turner Broadcasting Systems, Inc. v. FCC*, 512 U.S. 633-634 (1994).

²⁹ Soudci Kennedy, Souter, Stevens, Blackmun a předseda soudu Rehnquist hlasovali pro zachování této úpravy a dokazovali, že je v podstatě obsahově-neutrální. Viz *Turner Broadcasting Systems, Inc. v. FCC*, 512 U.S. 641-642 (názor většiny). Soudci O'Connorová, Ginsberg, Scalia a Thomas byli přesvědčeni, že tato úprava byla protiprávně zaměřena na obsah. Tamtéž, s. 674, když O'Connorová zčásti konkurovala a zčásti disentovala.

³⁰ Viz BHAGWAT, A.: *Of Markets and Media: The First Amendment, the New Mass Media, and the Political Components of Culture*, 74 N.C.L.REV- 141 (1995) BAKER, C.E.: *Turner Broadcasting: Content-Based Regulations of Persons and Presses* 57 SUP.CT.REV. (1994).

³¹ CHEMERINSKY, E.: *Constitutional Law*. 1997, § 11.4.1, s. 917.

³² Nejvyšší soud výslovně potvrdil styl, kterým odůvodnil své rozhodnutí Nejvyšší soud státu Massachusetts. Viz *Commonwealth v. Davis*, 162 Mass. 510, 39 N.E. 113 (1895).

³³ Viz rozhodnutí *Hague v. CIO*, 307 U.S. 496 (1939).

- a) veřejná fóra,
- b) určená veřejná fóra a
- c) neveřejná fóra.

V závislosti na kategorii majetku, o který právě jde, následně Nejvyšší soud aplikuje odlišná pravidla pro určení, zda veřejná moc zasáhla do práv mluvčího zaručených Prvním dodatkem.

Ulice, parky a chodníky jsou klasickými příklady veřejných fór. Podle Nejvyššího soudu je používání takových prostor pro projev „od starodávna součástí privilegií, imunit, práv a svobod občanů“. ³⁴ Proto je možnost veřejné moci upravovat projev přísně omezena. Podle Nejvyššího soudu „na důležitých veřejných fórech nemůže veřejná moc zakázat veškeré komunikační aktivity. Aby stát prosadil výlukou založenou na obsahu, musí prokázat, že jeho úprava slouží závažnému zájmu a je koncipována pouze v takové nutné míře, která ještě vede k dosažení účelu“. ³⁵ V podstatě platí, že Nejvyšší soud podrží úpravu projevu na veřejném fóru jen v případě, že je obsahově neutrální. I potom tak učiní jen tehdy, když takové předpisy vyhoví testu na obsahově neutrální standardy, jak byly vloženy výše.

Určená veřejná fóra jsou podobná výše uvedeným veřejným fórum, ale jsou předmětem větší kontroly ze strany veřejné moci. Určená veřejná fóra ve vlastnictví veřejné moci, které se liší od ulic, parků nebo chodníků, když je stát dobrovolně otevřel pro veřejnost k využití za účelem svobody projevu. ³⁶ Nejobecnějším příkladem takového fóra je veřejná univerzita. Mnoho univerzit povoluje skupinám lidí využívat svá zařízení pro schůze a jiné činnosti spojené se svobodou projevu. Po univerzitách se nevyžaduje, aby povolily takový přístup, ale protože tak činí, je univerzitní majetek považován za určené veřejné fórum. Na rozdíl od veřejného fóra se po veřejné moci nepožaduje „aby si určené veřejné fórum zachovalo otevřený charakter neomezeně, avšak dokud tak činí, je vázána stejnými standardy, které se aplikují na tradiční veřejná fóra“. ³⁷ Proto tak dlouho, jak univerzita povoluje skupinám

lidí přístup ke svému majetku za účelem vyjadřování názorů, může upravovat takové vyjadřování jen za pomoci obsahově-neutrálních pravidel. Nemůže proto diskriminovat na podkladě obsahu projevu. ³⁸

Neveřejné fórum je majetek veřejné moci, který „nejen podle tradice nebo určení není fórem určeným pro veřejnou komunikaci“. ³⁹ Veřejná moc má zásadní kontrolu nad neveřejnými fóry. Podle Nejvyššího soudu „veřejná moc může vyhradit fórum pro své předsevzaté účely, ať již komunikativní nebo jinak, pokud úprava projevu je rozumná a ne úsilí potlačovat projev pouze proto, že její představitelé nesouhlasí s názory mluvčího“. ⁴⁰ Jako příklad neveřejného fóra mohou sloužit např. vojenské základny, ⁴¹ telefonní sloupy, ⁴² letiště ⁴³ a vězení ⁴⁴. V každém případě je veřejné moci povoleno vyloučit mluvčí, jestliže se u nich projeví rozumný důvod pro vyloučení. ⁴⁵ Zpravidla tak má veřejná moc daleko více kontroly nad projevy na neveřejných fórech než na ostatních druzích fór.

Jak je vidět z výše provedeného rozboru, vyloučení mluvčího z veřejného majetku se zásadně liší v závislosti na typu fóra, na kterém chce vystoupit. Určení majetku jako veřejného nebo určeného anebo neveřejného fóra je proto prostým a nejdůležitějším faktorem v rozhodnutích Nejvyššího soudu v této oblasti. Ne překvapuje proto, že mluvčí se snaží namítnout, že majetek, na kterém chtějí vystoupit je buď veřejný nebo veřejnosti určený. Ovšem Nejvyšší soud není ochotný jejich argumentaci přisvědčovat. Nikdy proto nedospěl k závěru, že něco jiného než ulice, parky a chodníky představuje tradiční veřejné fórum. Navíc nikdy nestanovil adekvátní kritéria pro rozlišení mezi určeným fórem a neveřejným fórem. Často se stává, že Nejvyšší soud přijímá taková rozhodnutí případ od případu za použití pevného předpokladu, že většina veřejného majetku tvoří neveřejné fórum. ⁴⁶ Výsledkem je, že jeho doktrína, která v ranném období velmi chránila svobodu projevu, se nyní stala daleko tolerantnější k pokusům veřejné moci regulovat projev na veřejném majetku.

³⁴ Rozhodnutí *Hague v. CIO*, 307 U.S., s. 515, konkurující stanovisko soudce Robertse.

³⁵ Rozhodnutí *Perry Education Association v. Perry Local Educators' Association*, 460 U.S. 37, 44 (1983).

³⁶ Rozhodnutí *Perry Education Association v. Perry Local Educators' Association*, 460 U.S., s. 45.

³⁷ Rozhodnutí *Perry Education Association v. Perry Local Educators' Association*, 460 U.S., s. 45.

³⁸ Viz rozhodnutí *Widmar v. Vincent*, 454 U.S. 263 (1981); *Lamb's Chapel v. Center Moriches Union Free School District*, 508 U.S. 384 (1993).

³⁹ Rozhodnutí *Perry Education Association v. Perry Local Educators' Association*, 460 U.S., s. 46.

⁴⁰ Tamtéž.

⁴¹ Rozhodnutí *Greer v. Spock*, 424 U.S. 828 (1976).

⁴² *Members of the City Council of the City of Los Angeles v. Taxpayers for Vincent*, 466 U.S. 789 (1984).

⁴³ *International Society for Krishna Consciousness v. Lee*, 505 U.S. 672 (1992).

⁴⁴ *Adderly v. Florida*, 385 U.S. 39 (1966).

⁴⁵ Viz rozhodnutí *Adderly v. Florida*, 385 U.S., s. 47–48, kde Nejvyšší soud dospěl k závěru, že veřejná moc může vyloučit protestující za občanská práva z vězeňského pozemku, aby byla zajištěna bezpečnost ve vězení; *Greer v. Spock*, 424 U.S., s. 831, kde podpořil výlukou politických projevu ve vojenském zařízení, která měla za cíl oddělit armádu od politických aktivit.

⁴⁶ Viz *Chemerinski E.: Constitutional Law. 1997, § 11.4.2.5., s. 933–934.*

ZÁVĚR

Tento rozbor je souhrnem nejdůležitějších principů svobody projevu, které v současnosti používá Nejvyšší soud Spojených států. K analýze Prvního dodatku se ovšem vztahuje řada dalších relevantních doktrín. Avšak tyto tři výchozí principy poskytují zásadní náhled do hodnot, na kterých je budována judikatura v těchto věcech a odráží jeho nejobecnější úvahy, když se snaží vyvažovat práva podle Prvního dodatku vůči jiným státním zájmům.

SUMMARY

The author examines the law of free expression in the United States, where over the last century, the Su-

preme Court has developed several principles that serve as cornerstones of the its current First Amendment jurisprudence. First, whether the Supreme Court considers speech to be „high-value“ or „low-value“ determines the level of protection speech receives under the First Amendment. Second, whether a regulation of speech is „content-based“ or „content-neutral“ also affects whether the Court finds the regulation to be constitutional. Finally, the government’s ability to regulate speech occurring on government property – e.g., public parks, streets, and libraries – may vary depending upon the type of property involved. These three foundational principles are discussed in greater detail.

(překlad J. Filip)